

وینهکان هاوار دهکهن و سه‌رچاوه‌ی بیگهردی میژوون !

ره‌شاد - مسته‌فا سولتانی
پاییزی ۱۳۹۷ ی هه‌تاوی (ناخری ناگۆستی ۲۰۱۸ ی زایینی)

Reshad Mustafa-Soltani

نوسینی میژووی هاوچهرخ هه‌ر به که‌لگ وهر گرتن له دیکومینه‌ته‌کان و به‌لگه‌ نامه‌کان ته‌واو نابیت و کامیل نیه ، به‌لام هه‌میشه به نرخ و گرانبه‌هان . وینه‌کان سه‌رچاوه‌یه‌کی جی متمانه و بیگهرد و پیوستن . وینه‌ی رووداوه‌کان و مرقه‌کان و ، به‌تایبه‌ت شکاندن و سوکایه‌تی به کچان و ژنان، ده‌توانیت میژوو نووس له رووداوه‌ تال و سامناکه‌کان و له سه‌رکه‌وتنه‌کان و شکسته‌کان زۆر نزیک کاته‌وه . نه‌گهر رووسه‌کان له بواری نووسینی میژوودا ، تا رادیه‌ک سه‌رکه‌وتنیان به‌دهس هیناوه ، ده‌گهریته‌وه بۆ زانیاریه‌کانیان سه‌باره‌ت به به‌لگه‌نامه‌کان ، سه‌نه‌ده‌کان و دیکومینه‌ته‌کان و له هه‌مان کاتدا، وینه‌کانیان به هه‌ند و فره‌جیددی وهر گرتوه . ته‌نیا یه‌ک وینه‌ی منالکی ئاواره‌ی سه‌ر کۆلان و شه‌قامه‌کانی ئیستانبول ،یه‌شار که‌مالی ،هان داوه که‌کتیپی "سه‌ربازانی خودا" بنوسیت . سه‌مه‌دی بیهره‌نگی ، چاوی به مندالیکی هه‌زار ده‌که‌ویت که له پشت جامی دووکانیک به‌سه‌ره‌ته‌وه چاو له موسه‌سه‌لیک ده‌کات و هه‌ر نه‌م دیمه‌نه ، ماتریالی کتیبیکی بوه . جان ئیشتاین بک ، کۆچی په‌نابه‌رانی ئامریکا روو به‌رۆژئاوای ئامریکا ده‌بینیت و ماتریالی کتیبی به‌ناو بانگی به‌ناوی " هیشوه‌کانی توره‌یی " (خوشه‌های خشم) بووه . ژبانی شارۆمه‌ندانی ئیستیه‌کانی رووسیا و قه‌راخی رووباری دون ، ماتریالی نووسینی کتیبی به‌ناو بانگی شولوخوف به‌ناوی "دون ئارام" بووه . بوریس باس‌تیرناک له سانسور و بی‌عه‌داله‌تی کۆمه‌لگا و سیسته‌می ده‌ورانی نیکیتا خورشچۆف ، ئامان و ئۆقره‌ی نامینیت و ئەندیشه‌ و هزری به‌رخودان له کتیبی " دوکتور ژیفاکۆ" ناراسته‌وخۆ باس ده‌کات. و مزعی شه‌ق و شری ده‌زگاکانی حکومه‌تی تورکیا و رووسیا ی پیشوو، ماتریالی ساتیر و نووسینه‌ گالته‌نامه‌یه‌کانی گوگول و عه‌زیز نسین بووه که‌شاکاری جیهانیان خولقاندوووه . هه‌ل و مه‌رجی ترسناکی زیندانی فاشیسته‌کان و نازیه‌کان و بار و دۆخی شه‌رم هینه‌ری یه‌هودیه‌کان سه‌رچاوه‌ی ده‌یان کتیب دژی سیسته‌می نازیسم و فاشیزم بووه . له‌نوسه‌رانی کورد ، به‌ره‌مه‌ جوانه‌کانی ریزداران : پشکو نه‌جمه‌دین و حاتهم مه‌نیه‌ری ، ده‌گهریته‌وه بۆ وینه‌ خویناویه‌کانی شه‌ری ناوخوبی و دیمه‌نی خۆیان له هه‌ل و مه‌رجی زۆرسه‌خت و تاقت پرووکینی پینشمه‌رگایه‌تی و زیندان . دوکتور ئیسمایل بیشکچی له‌باکوری کوردستان سه‌رباز بووه ، شیوه‌کانی سنه‌می نه‌ته‌وایه‌تی که‌حکومه‌تی تورکیا به‌سه‌ر میلیه‌تی کوردا ، دایسه‌پاندوووه ، به‌چاوی خۆی ده‌بینیت و هه‌سته‌ی فره‌بریندار ده‌کات و کتیبی " کوردستان کولونی هاوبه‌شی چه‌ند ده‌وله‌ت " ده‌نوسیت . نه‌حمه‌د خودا داده‌دانشتووی کرمانشان ویه‌که‌مین رۆمان نوسی کورد ، چه‌وسانه‌وه‌ی وهرزیرانی کورد ده‌بینیت و کتیبی "چاره‌ره‌شی وهرزیر" له‌سالی ۱۳۰۶ ی هه‌تاوی(۱۹۲۶ ی زایینی) ده‌نوسیت . سیلۆنه‌نوسه‌ری ئیتالیانی "نان و شه‌رابی" نووسی که‌ئاوینه‌ی ته‌واو قه‌دی ژبانی سه‌ختی شارۆمه‌ندانی نه‌سه‌رده‌مه‌ی ئیتالیایه . دوو کچی ناسکۆله ، له‌قامیشلوو که‌هه‌موو که‌س و کاریان و دایک و باوکیان کۆژراوه و ، له‌به‌رانبه‌رۆژنامه‌نووسه‌کان بی‌هینا و بی‌که‌س راوه‌ستان ، وینه‌که‌یان سنووری نیو نه‌ته‌وی تیپه‌راند و بلاو بووه‌وه و ویجدانی ، ویجدان داره‌کانی بریندار کرد ، ده‌توانیت ماتریالی کتیبیک بیت که‌شه‌ری داسه‌پاوی داگیرکاران دژی میلیه‌تی کورد و شارۆمه‌ندانی ده‌قه‌ره‌که‌ باس بکات . رفاندن و سوکایه‌تی و

شکاندنی کهرامهتی کچان و ژنانی ئیزه‌دی له لایهن می‌شک به‌ردینه‌کانی ئیسلامی سیاسیه‌وه ،دیل کردنی ناجوامیرانه‌ی عه‌بدو‌الله تۆجه‌لان ، تیروری دوکتور قاسملو ، دادوهر سه‌دیقی کهمانگهر، دوکتور شه‌رفکه‌ندی ، تیربارانه‌کانی پاده‌گانی مه‌ریوان ، فرۆکه‌خانه‌ی سنه، شاری پاوه، ژنوسایدی شارۆمه‌ندانی هه‌له‌بجه و باشوری کوردستان، تیروری سولیمان موعینی ، ئیسمایل شه‌ریف زاده ، پرۆژنامه‌هوانه‌کانی باشوور، دوکتور مارتین لوترکینگ، دوکتور چه‌گقارا، دوکتور سالوادور ئالینده ، ئۆلاف پالمه ، کوشتاری دانیشتوانی مه‌قه‌ری حیزبی دیموکرات له شاری کۆیه و ... ماتریال و سه‌رچاوه‌ی زۆر جیددی و فره به‌رخن ، که میژوو نووس ده‌توانیت لاپه‌ره‌کانی میژووی هاوچه‌رخ‌ی پی‌ برارینیه‌وه . ئیتر باس له نووسه‌رانی ئامریکای لاتین و ئافریکا ، جیگای تایبه‌تی خویان هه‌یه .

